

5. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою: Закон України від 09.02.2012 р. № 4391-VI / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4391-17>.

6. Чапко І. Сучасна політика підтримки сільського господарства в Україні (аналіз та пропозиції) [Електронний ресурс] / І. Чапко, І. Кобута. – К.: Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки. – Режим доступу: http://www.un.org.ua/brc/ua_wdp_src/strategy_support_UKR_.pdf.

Олійник В. В.

Науковий керівник: Федорович І. М., к.е.н.

Тернопільський національний економічний університет

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальністю теми є важливість та необхідність запозичення зарубіжного досвіду щодо проведення діяльності в сфері страхування та можливості його використання на вітчизняному ринку страхових послуг. Використання світового досвіду щодо організації та проведення діяльності в сфері страхування повинно стати ефективним засобом з вирішення проблем, що існують на сучасному етапі його розвитку, вдосконалення та реформування. Розглядаючи досвід США в страховій справі, необхідно зазначити, що в ній існує розгалужена сфера впливу, яка лідирує за кількістю страхувань на одиницю населення. При цьому, варто виділити одну з особливостей надання послуг із страхування життя – інвестування різними пенсійними фондами. Стосовно організаційного устрою американських страхових компаній, то це акціонерні товариства та товариства взаємного страхування. Американське страхове законодавство містить норми, що регулюють страховий договір і нагляд.

Нормативним джерелом регулювання суспільних відносин, пов'язаних із страхуванням, виступає законодавство окремих штатів. Важливими законодавчими актами в сфері страхування є закони штату Нью-Йорк. У Нью-Йорку сконцентровані найбільші страхові товариства. В США до повноважень окремих штатів входить право щодо вирішення питань зі створення, а також діяльності страхових організацій і нагляду за ними [1, с. 259].

Аналізуючи англійський страховий ринок, варто зазначити, що він є одним з найсприятливіших. Він задавав правила та умови страхування впродовж значного часу, які були взяті за основу страхових норм у багатьох інших країнах. Страхові компанії Англії прагнули якомога більше підвищити якість послуг, пов'язаних із страхуванням. При цьому в них страхування відбувається в п'яти основних напрямках – короткострокового страхування життя, майнового, морського, авіаційного й автомобільного страхування.

Слід звернути увагу на той факт, що в зв'язку із тим, що у Великобританії джерелом страхового права є судові прецеденти, законодавчими нормами охоплено лише окремі види страхування – морське та страхування життя. Варто зазначити, що вимоги, які висуваються до страховиків, залежать від того, чи страхова компанія знаходиться у Великобританії, у країні-члені ЄС чи в іншій країні.

Розглядаючи досвід Японії у сфері страхування, слід зазначити, що японці набагато вимогливіше ставляться до страховика, вивчаючи рейтинги, фінансові показники, аналізуючи різні довідники щодо розвитку страхового бізнесу. Це спричинено тим, що у Японії має місце посилення конкурентної боротьби з боку іноземних страхових організацій, які поглинають збанкрутілі японські організації. Лідерами на ринку страхових накопичувальних послуг є такі компанії, як: “Fukoku Mutual Life Insurance”, “Nippon”, “Daiichi”, “Meiji Yasuda”, “Sumitomo”. Органи влади в Японії чітко регламентують діяльність страхової організації. Без згоди Міністерства фінансів не можуть змінюватися ставки страхових премій [2, с. 217].

У Німеччині юридична особа, яка має на меті проводити діяльність із надання страхових послуг в цій країні, повинна отримати ліцензію. При цьому, ліцензію видає уповноважений орган – Федеральний фінансовий наглядовий орган. Основним нормативно-правовим актом, за допомогою якого здійснюється правове регулювання страхової діяльності у Німеччині, виступає Закон “Про страховий договір”. Відповідно до страхового законодавства надання страхових послуг в Німеччині складається із наступних напрямів: страхування на випадок захворювання, пенсійне страхування, страхування на випадок безробіття, страхування від нещасного випадку на виробництві. Цей нормативно-правовий акт регулює всі страхові правовідносини, окрім морського страхування.

У контексті досліджуваного питання звернемо увагу на досвід у сфері страхування Російської Федерації. Основним нормативно-правовим актом, за допомогою якого здійснюється правове регулювання правовідносин у сфері страхування, виступає Закон Російської Федерації “Про організацію страхової справи в Російській Федерації” від 27 листопада 1992 року (зі змінами та доповненнями, вступив в дію з 01.01.2017 р.). Даний нормативно-правовий акт регулює правовідносини між особами, які здійснюють види діяльності в сфері страхової справи, або за їхньою участю, а також інші відносини, пов'язані з організацією страхової справи. Відповідно до статті 2 законодавчого акту, страхування – це відносини щодо захисту інтересів фізичних та юридичних осіб, суб'єктів Російської Федерації та муніципальних утворень при настанні певних страхових випадків за рахунок грошових фондів, що формуються страховиками із сплачених страхових премій (страхових внесків) [3]. Варто зазначити, що поряд із Законом Російської Федерації “Про організацію

страхової справи в Російській Федерації” порядок здійснення страхування регламентовано також у главі 48 розділу IV частини II Цивільного кодексу Російської Федерації. В ньому зазначено, що страхування здійснюється на підставі договорів майнового або особистого страхування, що укладаються громадянином або юридичною особою (страхувальником) зі страховою організацією (страховиком).

Аналізуючи організацію страхової діяльності в зарубіжних країнах, не можна оминати увагою досвід Франції. Так, нормативно-правове регулювання праввідносин у сфері страхування здійснюється за допомогою Страхового кодексу Франції, введеного в дію шляхом прийняття декретів і рішень Міністерства економіки та фінансів. Цей нормативно-правовий акт є чинною кодифікацією норм законів і підзаконних актів. Система обов'язкового страхування в Франції охоплює широкі верстви населення та включає різноманітні види страхування. Міністерство торгівлі за сприяння окремого страхового комітету в складі депутатів палати, сенаторів і представників страхових установ здійснює нагляд за страховою діяльністю [4, с. 216].

Отже, на сьогодні задля підвищення ефективності функціонування вітчизняного ринку страхових послуг доцільним є: вдосконалення механізму його державного регулювання; приведення до світових стандартів законодавства, що регулює страхову діяльність; впровадження новітніх технологій із страхування та нових стандартів якості обслуговування в цій сфері. У зв'язку із виникненням нових видів ризиків необхідним є збільшення страхових послуг, підвищення їхньої конкурентоспроможності, збільшення інвестиційних можливостей страховиків. Слід зазначити, що основними причинами, які обмежують розвиток страхування в Україні, є: проблеми компенсації громадянам державних виплат за договорами страхування; підірвана довіра населення до страхових компаній; чинна система оподаткування.

Тому серед найважливіших заходів діяльності держави у сфері страхування має стати створення механізму надання громадянам гарантій повернення втрачених коштів у разі банкрутств страхових компаній, що дасть змогу не тільки підвищити соціальний захист населення України, а й залучити значні кошти, які перебувають на руках населення, на інвестиційні цілі. Виконання вищенаведеного безумовно сприятиме підвищенню ефективності вітчизняного ринку страхових послуг зокрема й на рівні національної економіки взагалі.

Література

1. Яворська Т. В. Страхові послуги: навч. посіб. / Т. В. Яворська. – К.: Знання, 2008. – 350 с.
2. Кінащук Л. Л. Страхове право: підручник / Л. Л. Кінащук. – К.: Атіка, 2007. – 256 с.
3. Об организации страхового дела в Российской Федерации: закон Российской Федерации от 27 ноября 1992 г. № 4015-1 // Ведомости Съезда народных депутатов Российской Федерации и Верховного Совета Российской Федерации. – 1993. – № 2. – Ст. 56.
4. Жук О. О. Зарубіжний досвід у сфері страхування та можливості його використання / О. О. Жук // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2014. – № 2. – С. 215-218.